

UMEÅ UNIVERSITET

Att förstå radikalism -

En kvalitativ innehållsanalys av
radikaliseringsprocessen i två biografiska
verk

Jesper Isaksson

Institutionen för idé och samhällsstudier
Kandidatuppsats i Religionsvetenskap, 15 hp
Handledare: Anders Ackfeldt
VT2023

Understanding radicalism

ABSTRAKT

Denna uppsats grundar sig på en kvalitativ innehållsanalys och undersöker radikaliseringsprocessen hos unga skandinaviska kvinnor som flyttat till Syrien. Undersökningen utgår från Moghaddams modell om radikalisering. Materialet som undersöks var två biografiska verk: *Två systrar* samt *Amanda*. Frågeställningarna: 1. *Vilka faktorer är involverade i radikaliseringsprocessen av Två systrar och Amandas utifrån Moghaddams trappa?* 2. *Hur kan Två systrar och Amandas radikalisering bidra till vår kunskap om unga kvinnors islamiska radikalisering inom en skandinavisk kontext?* Resultatet ger en insikt i radikaliseringsprocessen hos två systrar och Amanda med utgångspunkt i Moghaddams modell. En gemensam faktor för samtliga tre individer är deras ekonomiska svårigheter och känsla av utanförskap i sina respektive hemländer, Norge och Sverige. Både Amanda och de två systrarna, Leya och Ayna, hade tillgång till sociala medier, forum och förespråkare som spelade en betydande roll som drivkraft i deras radikaliseringsprocess.

Nyckelord: *Moghaddams modell, Radikalisering, Radikaliseringsprocessen, Islamiska staten*

Innehållsförteckning

Understanding radicalism	3
ABSTRAKT	3
Kapitel 1: Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställningar	1
1.2 Avgränsning	2
1.3 Uppsatsens disposition	2
Kapitel 2: Metod.....	3
2.1 Kvalitativ metod och Innehållsanalys	3
2.2 Urval.....	4
2.3 Material	5
2.6 Källkritik.....	7
Kapitel 3: Forskningsöversikt	9
3.1 Kvinnors radikaliserings.....	9
3.2 Unga kvinnors radikaliserings.....	9
3.3 Psykologiska processer	10
3.4 Skandinaviska kvinnor som ansluter till Islamiska staten.....	10
Kapitel 4: Teori.....	12
4.1 Moghaddams teori om terrorism	12
Kapitel 5: Resultat och analys.....	14
5.1 Amandas vandring på stegen till radikaliserings.....	14
5.2 Två systrar	20
Kapitel 6: Diskussion	26
6.1 Tidigare forskning kopplat till min undersökning.....	26
6.2 Syfte och frågeställningar kopplat till resultatet.....	27
6.3 Reflektion kring Metod & Teori.....	27
6.3.1 Metod.....	27
6.3.2 Teori.....	28
6.4 Bidrag	28
6.5 Framtida forskning	29
6.6 Reflektion	29
6.7 Sammanfattning	29

Kapitel 1: Inledning

Det kanske låter galet att åka till ett land där det är krig. Men sanningen är att det är bättre för oss här där vi kan praktisera vår religion utan att hela tiden behöva försvara oss från samhället o utan att få dåliga kommentarer o må dåligt för att man är hatad av människor runt omkring en. Här är vi fria att vara de vi är utan problem (Galvez & Medin 2022, s. 3).

Radikalism är ett omdiskuterat begrepp som förenklat kan definieras som en ideologi eller åsikt som går emot den rådande normen eller etablerade samhällsstrukturer (Hjärpe 2022, s 122). Radikalism kan leda till handlingar som syftar till att förändra samhället, men det kan också leda till negativa och destruktiva konsekvenser som våld och extremism. Religiös radikalism, där religionen används som grund för en radikal ideologi, har särskilt varit i fokus efter många våldsamma terrordåd utförda i religionens namn runtom i världen (McCauley & Mosalenko 2008, s 416).

Radikalism och radikalisering är ämnen som väcker stort intresse och debatt i samhället idag. Denna uppsats syftar till att utforska radikaliseringsprocessen utifrån en radikaliseringsmodell genom att genomföra en kvalitativ innehållsanalys av två biografiska verk: *Två systrar* (2013), som handlar om Leya och Ayda, av Åsne Seierstad samt *Amanda* (2022) av Galvez Patricio & Joakim Medin.

Det finns ett ökande intresse för att förstå radikaliseringsprocessen och hur man kan förhindra eller motverka radikalisering. Biografiska verk kan erbjuda en unik möjlighet att undersöka dessa frågor då det tillåter oss att fördjupa oss i karaktärens tankar och motiv på ett mer ingående sätt än vad som är möjligt i verkligheten (McCauley & Moskalenko 2008, s 415).

Genom att analysera dessa två böcker hoppas denna studie kunna bidra till en ökad förståelse av radikaliseringsprocessen hos unga skandinaviska kvinnor som reser till Syrien. Resultaten av denna studie kan sedan användas för att utveckla mer effektivt sätt att förstå radikalisering inom skandinavien.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att undersöka hur unga kvinnor från en skandinavisk kontext kan radikaliserars och ansluta sig till IS i Syrien. Vidare syftar studien att undersöka vilka faktorer som ligger bakom radikaliseringsprocessen utifrån Moghaddams modell. Följande frågeställningar formulerades:

- Vilka faktorer är involverade i radikaliseringsprocessen av två systrar och Amanda utifrån Moghaddams trappa
- Hur kan *Två systrar* och *Amandas* radikalisering bidra till vår kunskap om unga kvinnors islamiska radikalisering inom en skandinavisk kontext?

1.2 Avgränsning

Denna undersökning kommer avgränsas till att undersöka unga tjejeers islamiska radikaliseringsprocessen ur en skandinavisk kontext. Min empiri grundar sig i tre unga skandinaviska kvinnors radikaliseringsprocess. Undersökningen kommer avgränsas ytterligare genom att enbart bedöma material från *Två systrar* och *Amanda* som är relevant för radikaliseringsprocessen.

1.3 Uppsatsens disposition

Kapitel två presenterar den empiriska grunden. Detta har särskilt inverkan på det efterföljande kapitlet, där fokus läggs på den teoretiska grunden som empirin kommer att analyseras utifrån. I det teoretiska kapitlet kommer den teoretiska grunden som analysen vilar på att beskrivas. Därefter presenteras resultaten från empirisk analys i ett separat underkapitel som fokuserar på Moghaddams-modell. Avslutningsvis kommer en diskussion att genomföras för att jämföra analysens resultat och placera det i en bredare kontext baserat på forskningsgenomgången. Diskussionen kommer att besvara uppsatsens forskningsfrågor och diskutera eventuella framtida forskningsområden.

Kapitel 2: Metod

I detta kapitel kommer jag presentera min metod samt hur jag använder den på min studie. I diskussionsavsnittet kommer jag analysera över termerna *pålitlighet*, *validitet* och *generaliserbarhet* i anslutning till min studie.

2.1 Kvalitativ metod och Innehållsanalys

Uppsatsen bygger på en kvalitativ innehållsanalys som metod för att erhålla insikter i Åsne Seierstads bok *Två systrar* och Galvez och Medins bok *Amanda*. Kvalitativ innehållsanalys är en systematisk metod för att analysera textuellt material och identifiera mönster och teman. Genom denna metod kan djupare frågor om människors beteende och upplevelser (Strausberg & Engler 2011, s 100–111). Uppsatsen är avgränsad till att utforska radikaliseringsprocessen inom ett islamiskt sammanhang och dess framställning i två biografiska verk. Vidare kommer att beskriva mitt tillvägagångssätt för analys och tolkning av data och material. Analysen genomfördes genom noggrant fokus på en etablerad modell. Ramen för denna studie fungerar Moghaddams modell som grund för att tolka *Amanda* och de *Två systrarnas*, Leya och Aynas tankar och handlingar. Datainsamlingen genomfördes genom noggrann läsning och systematisk analys av de två biografiska verken. Innehållsanalysen genomfördes i tre steg. I det första steget användes öppen kodning för att identifiera och kategorisera det insamlade materialet enligt dess betydelse. Genom öppen kodning möjliggörs upptäckt av nya mönster och teman, vilket leder till en fördjupad förståelse av det undersökta fenomenet. Enligt Kathy Charmaz kräver detta att materialet läses flera gånger för att kunna identifiera viktiga begrepp och idéer och kategorisera dem baserat på deras likheter och olikheter (Charmaz 2014, s. 50).

I Det andra steget användes axiell kodning, en metod inom kvalitativ innehållsanalys där kategorierna utvecklas baserat på det befintliga materialet i stället för att förutbestämmas innan analysen inleds. För att förtydliga detta kan vi betrakta ett utdrag från Strauss & Corbin där deltagarna diskuterar sina upplevelser av radikaliseringsprocessen. En nyckelmening i ett sådant utdrag kan exempelvis vara: "Jag kände en allt starkare känsla av utanförskap och frustration över samhällets bristande förståelse för min tro." Genom att tillämpa axiell kodning kan denna mening identifieras som "känsla av utanförskap" och "frustration över samhällets förståelse", vilket kan bidra till nya kategorier som fördjupar förståelsen av det undersökta fenomenet (Strauss & Corbin, 1990, s. 97–99).

I det tredje steget tillämpades selektiv kodning för att identifiera centrala teman. Selektiv kodning är en metod inom kvalitativ innehållsanalys där forskaren fokuserar på att identifiera och koda specifika teman eller mönster i det analyserade materialet (Elo & Kyngäs, 2008, s. 107). För att illustrera detta kan vi betrakta individers erfarenheter av social isolering i samband med radikaliseringsprocessen. Ett citat som kan representera denna upplevelse kan vara: "Jag kände mig alltmer ensam och avskild från mina tidigare vänner och samhället i stort" (Graneheim & Lundman, 2004, s 106). Genom att tillämpa selektiv kodning kan detta citat identifieras som ett exempel på "social isolering" och blir en central kod och ett tema som återkommer i det analyserade materialet. Forskaren kan sedan noggrant granska och koda liknande uttalanden för att identifiera ytterligare teman och kategorier som är relevanta för forskningsfrågorna. Denna metod bidrar till att organisera och strukturera data på ett meningsfullt sätt och underlättar analysprocessen genom att urskilja de mest betydelsefulla och representativa exemplen inom varje kod (Graneheim & Lundman 2004, s 107).

Materialet bearbetades genom en grundlig läsning av böckerna för att skapa en klar bild av deras innehåll och struktur. Därefter inleddes en innehållsanalys där viktiga meningar och värdeord kodades för att kunna kopplas till radikaliseringsprocessen. Exempelvis kollade jag på termer såsom ideologi, konflikt och isolering. Därefter gjordes en noggrann sökning efter andra mönster som gick att relatera till arbetet.

2.2 Urval

Jag har valt två böcker med tre personer som går igenom en radikaliseringsprocess och flyttar från Norge respektive Sverige till Syrien. Alla tre kommer från Skandinavien, är i samma åldersspann samt har liknande berättelser. Detta gör det lättare att analysera individerna utifrån Moghaddams modell eftersom det blir en större närhet till källorna.

2.3 Material

Denna uppsats grundar sig på två böcker som utgör det primära materialet för studien: *Två systrar* av Åsne Seierstad och *Amanda* av Patricio Galvez och Joakim Medin. Åsne Seierstad är en framstående journalist och författare med tidigare verk som fokuserar på utsatta individer och grupper i samhället, ofta människor som lever i marginalen och upplever svåra livsvillkor.

2.4 Två systrar

Boken *Två systrar* skildrar berättelser från vänner och familjemedlemmar till två systrar som år 2013 valde att resa och ansluta sig till Islamiska staten (IS) i Syrien. Boken innehåller utdrag från familjemedlemmars kommunikation med systrarna via plattformar som WhatsApp, Facebook och SMS. Vissa meddelanden har översatts från arabiska till svenska. Genom boken får läsaren möjlighet att följa med i hur tonfall och språk förändras mellan familjen och systrarna, samt hur deras argument och diskussioner kring radikaliserings och dess åsikter uttrycks. Boken är indelad i fem segment och sträcker sig över en tidsperiod på cirka tre år, från 2013 till 2016.

Den första delen av boken beskriver författarens process att hitta och bearbeta informationen som ligger till grund för boken. I den andra delen får vi följa med familjen och systrarna och lära känna deras liv innan radikaliserings och resan till Mellanöstern. Vi får insikt i hur systrarna formades genom deras skolgång, deras intressen och vilka familjemedlemmar som representerade olika värderingar och synsätt. Här beskrivs även föräldrarnas uppväxt i Somalia under perioden mellan 1960 och 2010, samt deras resa till Norge och erhållandet av permanent uppehållstillstånd. Under denna del av boken skildras systrarnas gradvisa övergång från att ha assimilerat sig till den norska kulturen när det gäller klädstil, relationer och trender, till att successivt utveckla en större fanatism för islam och särskilt mot kalifatet och Islamiska staten.

I den tredje delen beskrivs hur pappan, Sadiq, reser till Syrien i ett försök att få tillbaka sina döttrar till Norge. Detta blir en kostsam och påfrestande process, och pappan ifrågasätter ständigt varför hans döttrar valde att fly till Syrien och ansluta sig till IS och Abu Bakr al-Baghdadi. Här får vi en inblick i en sorgsen och osäker faders perspektiv när han kämpar för att återfå sina två döttrar, där den yngsta dottern är 16 år (Leya) och den äldre dottern (Ayda) är 18 år. I den fjärde delen av boken beskrivs det hur brodern till systrarna kommunicerar med dem via olika sociala

medieplattformar som Facebook, WhatsApp och SMS. Brodern försöker ständigt förstå varför hans systrar valde att fly till Syrien och ansluta sig till IS och Abu Bakr al-Baghdadi. Denna del av boken belyser också en betydande del av deras radikaliseringsprocess genom digitala fenomen, sociala aktiviteter, och deras engagemang i olika föreningar.

Den femte och avslutande delen handlar om hur pappan tappar hoppet efter att ha försökt rädda sina döttrar från Raqqa flera gånger utan framgång. Han har blivit kidnappad, misshandlad, lurad på pengar och utsatt för en rad traumatiska händelser som ingen far borde behöva genomgå i sitt försök att rädda sina två döttrar. Vidare beskrivs samtal där systrarna starkt håller fast vid att deras handlingar är i linje med Guds vilja, och att de är villiga att dö som martyrer om det betyder att de kan vara till behag för Gud. Boken avslutas genom att beskriva hur systrarna fortfarande befinner sig i Raqqa och hur de formulerar sin verksamhet som en utveckling av det islamiska samhällssystemet, infrastrukturen och skolverksamheten i Syrien.

2.5 Amanda

Boken om Amanda skildrar Amanda, hennes make och deras fem barns resa till Syrien under perioden då kalifatet byggdes upp mellan 2013 och 2016. Michael Skråmo, som blev välkänd inom mediavärlden, intog en prominent plats i medias intresse som Amandas make och far till deras nyfödda barn. Bokens struktur skiljer sig från *Två systrar* välorganiserade upplägg. Den besitter inte samma distinkta strukturella arrangemang som återfinns i *Två systrar*. Bokens huvudtema är Amandas bortgång i Syrien, vilket ger oss som läsare en inblick i hennes övergång från detta jordeliv samt hennes faders förtvivlade strävanden att få reda på vad som inträffat. Berättelsen bygger både på faderns personliga upplevelser av sin relation med Amanda under denna tid och på kommunikation via telefon, Facebook och SMS. Vi får följa med på Amandas resa genom språkets uttryck och hur det förändras över tid.

I den följande delen skildras radikaliseringsprocessen och hur Amanda gradvis blev radikaliserad mot en extrem form av islamism. Internet framställs som en betydande faktor där denna omvandling inleddes redan vid 15 års ålder. Genom YouTube, texter och forum stärktes tanken om ett kraftfullt kalifat. Vi observerar en tonåring som söker efter en identitet och mening i en religiös grupp och tro. Vidare beskrivs Amandas och hennes familjs avresa från Sverige för att ta sig till Syrien, där de ansluter sig till det så kallade kalifatet och bistår med jordbruk, matproduktion samt tillverkning av en egenproducerad chilisås till lokalbefolkningen. Kriget

närmar sig och spänningarna i området intensifieras. Amanda avlider senare i Baghouz efter att ha träffats av splitter från en flygbomb. Kort därefter avlider även maken, Michael Skråmo, vilket gör barnen föräldralösa. Morfadern (Patricio Galvez) tar beslutet att resa för att rädda sina barnbarn. Dock uppstår problem i och med att ett svenskt politiskt motstånd växer fram mot återvändande IS-sympatisörer. En annan utmaning är det komplexa byråkratiska systemet vid svenska Utrikesdepartementet (UD), där det framgår att UD är en omfattande byråkrati som tar lång tid på sig att godkänna Patricios och barnbarnens hemresa samt att tillhandahålla logi och stöd.

2.6 Källkritik

Det är av yttersta vikt att tillämpa källkritik på det material som används i uppsatsen. När det gäller böckerna "Två systrar" och "Amanda" är det värt att notera att dessa böcker har medförfattare som är föräldrar till de personer som har radikaliserats. Detta kan resultera i att böckerna blir partiska och färgade, och därmed inte nödvändigtvis ger en fullständigt objektiv bild av radikaliseringsprocessen. Enligt min tolkning kan till exempel Patricio Galvez, medförfattaren till *Amanda* inte anses ha en särskilt objektiv syn på grund av den nära relationen till Amanda. Detta leder mig att tolka att Galvez inte är helt oberoende i sin framställning. Det är viktigt att vara medveten om, att källor skrivna av personer med en nära anknytning kan påverkas av personliga erfarenheter och därmed inte nödvändigtvis representera en helt objektiv syn på ämnet. Det är därför avgörande att vara källkritisk och undersöka andra källor som kan ge en mer nyanserad bild av ämnet (Thurén 2013, s 63).

En väsentlig faktor är att undersöka författaren av källan och vilka motiv de kan ha. Det är också viktigt att granska källan för eventuell partiskhet eller brister i forskningsmetodiken. Det är av betydelse att vara medveten om att det finns en viss risk för att dessa böcker kan vara präglade av föräldrarnas och journalistens egna erfarenheter och perspektiv på radikaliseringsprocessen. Som en utomstående är det nödvändigt att vara kritisk till allt material och överväga eventuell potentiell partiskhet eller snedvridning (Thurén 2013 s 64).

Det är också viktigt att reflektera över att biografiska verk, särskilt de som är författade av föräldrar som har upplevt radikalisering inom sin familj, kan ha en annan agenda än traditionell forskning. Det är därför viktigt att vara medveten om författarens bakgrund och motivation för

verket (Hultman 2019, s 104). Det bör dock påpekas att användningen av biografiska verk som forskningsmaterial inte är ovanligt inom forskningen, och att dessa verk kan ge en unik inblick i individuella upplevelser av radikaliserings som traditionell forskning kanske inte kan återspegla (Kvale 1996, s 42). För att hantera risken för partiskhet och snedvridning kan man tillämpa källkritik genom att använda flera källor för att minska risken för felaktiga slutsatser (Hultman 2019, s. 108). Trots min medvetenhet om att det finns personliga band mellan föräldrarna och huvudpersonerna i böckerna, finner jag ändå inte anledning att ifrågasätta huvudförfattarnas äkthet, eftersom de är erfarna yrkespersoner inom journalistik och författarskap.

För att säkerställa kvaliteten på de källor jag har använt har jag utgått från att söka efter vetenskapliga källor. Jag började med primärkällor från forskare som har utvecklat modeller och fortsatte sedan att utforska de källor som användes i böcker och artiklar. Genom detta tillvägagångssätt har jag erhållit en bredare förståelse för de faktorer som påverkar resultaten i de studier och forskningsöversikter som jag har inkluderat i min uppsats.

Det finns, som tidigare nämnts, en viss grad av beroende mellan mina källor eftersom de delvis bygger på varandra. För att undvika att hamna i den fallgropen har jag sökt efter fristående litteratur och artiklar om radikaliserings och de relaterade begrepp som jag stött på under min undersökning.

Kapitel 3: Forskningsöversikt

Materialet som ligger som grund till forskningsöversikten är forskning inom området radikaliserings samt forskning som kopplar till radikaliserings hos kvinnor. För att hitta materialet sökte jag genom Umeå universitetsbiblioteks databas. Jag har även använt mig av DiVA samt Google Scholar Jag sökte på termerna: Radicalization + process, radicalization + model, radicalization + women samt radicalization + Scandinavia hämtade från Umeå universitets databas. Radicalization process gav mig 2987 träffar. Radicalization model gav mig 1331 träffar. Radicalization + terrorism landade på 4761 träffar. Radicalization + women gav mig 761 träffar. Radicalization + Scandinavia gav mig 21 träffar.

3.1 Kvinnors radikaliserings

I sin artikel undersöker Lauren Shapiro och Marie-Helen Maras (2019) orsakerna till att fler kvinnor ansluter sig till Islamiska staten i Irak och Syrien (ISIS), samt hur deras roller utvecklas bortom att enbart stödja männen och utföra hushållsuppgifter. Studien tillämpar social inlärningsteori för att undersöka radikaliseringsprocessen till religiös terrorism för ISIS hos 31 amerikanska kvinnor, baserat på information från öppna rättsfall (Shapiro & Maras, 2018, s. 1). Resultaten visade att kvinnors radikaliseringsprocess kunde indelas i tre klasser: självklassen, dyadklassen och gruppklassen.

Självklassen bestod av kvinnor som radikaliserades på grund av sympati och identifikation med ISIS. Dessa kvinnor agerade främst som resenärer och utbildare. *Dyadklassen* bestod av kvinnor vars radikaliseringsprocess fokuserade på relationer, och de agerade som resenärer, planerare och terrorister. *Gruppklassen* inkluderade tonåringar och vuxna kvinnor som fungerade som ekonomiska bidragsgivare och resenärer. Den främsta anledningen till radikaliserings i dyad- och gruppklassen var äktenskapet. Å andra sidan radikaliserades kvinnor i självklassen främst genom sympati och identifikation med ISIS (Shapiro & Maras 2018, s107-111).

3.2 Unga kvinnors radikaliserings

Clara Isabel Morgades-Bamba, Patrick Raynal & Henri Chabrol skrev (2020) en artikel om unga kvinnors radikaliseringsprocess. De konstaterar att kvinnors roll inom internationell terrorism är betydligt större än tidigare antaget. Urvalet omfattade 643 kvinnliga studenter (18–29 år) från franska universitet (Chabrol, Bronchain, Morgades Bamba & Raynal 2020, s 157).

Resultat tyder på att kvinnor som blir involverade i radikalisering är mer "mörka" än "störda". Drag som återkom hos dessa kvinnliga studenter var psykopatiska, narcissistiska, och depressiva drag vilket associerades med deras radikaliseringsprocess (Chabrol, Bronchain, Morgades Bamba & Raynal 2020, s 161)

3.3 Psykologiska processer

Moghaddam (2005) skrev en artikel där han beskriver en radikaliseringsprocess som leder till terrorism och beskriver den som en trappstegsliknande struktur. En viktig poäng är att majoriteten av människor stannar på bottenvåningen, medan vissa individer klättrar uppåt och rekryteras till terroristorganisationer. Dessa individer känner sig maktlösa i samhället, uppmanas av ledare att använda aggression mot utomstående grupper och internaliserar terroristorganisationers legitimitet och demonisering av icke-medlemmar (Moghaddams 2005, s 161). Nuvarande politiska insatser som fokuserar på dem som redan är högst upp på trappan ger endast kortsiktiga vinster. En långsiktig strategi mot terrorism innefattar förebyggande åtgärder genom att främja demokratiska värderingar på bottenvåningen (Moghaddams 2005, s 164).

Trots oenigheter om terrorismens definition och att "en persons terrorist är en annan persons frihetskämpe", är det allmänt erkänt att terrorism är ett allvarligt globalt problem som kräver åtgärder. Psykologer spelar en viktig roll i kampen mot terrorism eftersom terroristhandlingar ofta grundas på subjektiva värderingar och övertygelser, syftar till att framkalla rädsla och hjälplöshet, samt har negativa psykologiska konsekvenser. Psykologer bidrar till en bättre förståelse av terrorism och utvecklar effektiva metoder för att hantera dess individuella och kollektiva hälsoeffekter. Det är dock brådskande att undersöka de sociala och psykologiska processerna som leder till terroristdåd. En central tes Moghaddam presenterar är att terrorism bäst förstås genom att fokusera på den psykologiska tolkningen av materiella förhållanden och de uppfattade alternativ som finns tillgängliga för att hantera upplevda orättvisor, särskilt de som rör beslutsfattandets procedurer (Moghaddams 2005, s 168).

3.4 Skandinaviska kvinnor som ansluter till Islamiska staten

Andrea Aasgaard (2017) behandlar i sin artikel fenomenet med skandinaver som ansluter sig till salafi-jihadistiska grupper i den syriska inbördeskriget. Syftet med denna artikel är att undersöka insikterna som kan erhållas från de upplevda erfarenheterna hos släktingar till tre

skandinaviska kvinnor som har anslutit sig till syriska salafi-jihadistiska grupper, främst Islamiska staten, genom etnografiskt fältarbete. Genom en narrativ analys av familjemedlemmarnas berättelser kritiskt diskuteras två olika sätt där familjemedlemmars upplevda erfarenheter används inom området för våldsbejakande extremism (Aasgaard, 2017, s 243). Denna artikel använder dessa insikter för att utforska hur familjemedlemmarnas berättelser kan bidra till förståelsen av varför människor blir utländska stridande samt för att överväga familjens roll i ansträngningarna att bekämpa våldsbejakande extremism (Aasgaard, 2017, s. 244).

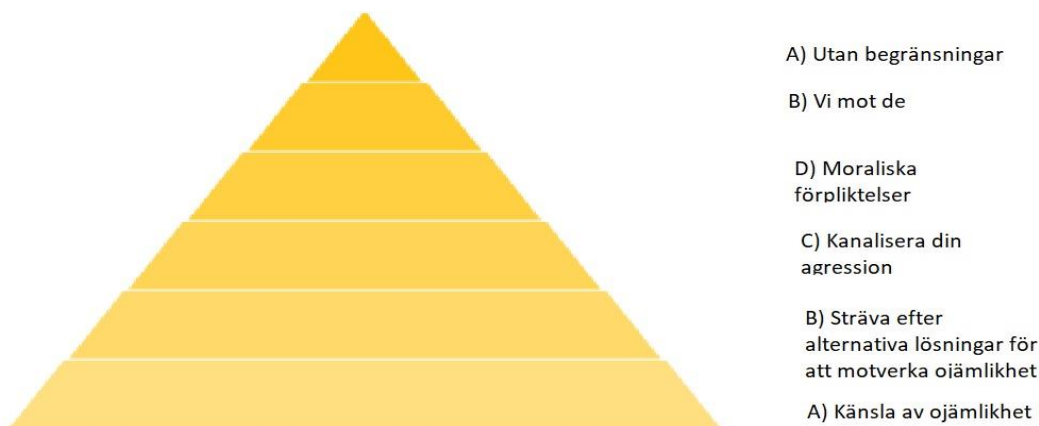
Aasgaard (2017) konstaterar att genom att undersöka familjemedlemmarnas erfarenheter av de tre kvinnorna belyser man olika faktorer som kan bidra till radikaliseringsprocessen, och genom denna undersökning kan man använda familjemedlemmarnas berättelser som en empirisk källa för att förklara skandinaviska kvinnors anslutning till salafi-jihadistiska grupper i Syrien, i synnerhet Islamiska staten (Aasgaard 2017, s 267).

Kapitel 4: Teori

I denna uppsats kommer jag att presentera en teoretisk modell som utgör grunden för min forskning. Modellen som jag kommer att beskriva är Moghaddams stegmodell, som illustrerar den typiska trappan som radikaliserade individer ofta genomgår. Denna trappa består av olika våningsplan som representerar olika mentala och reaktiva processer, och individernas premisser och kontexter kan variera. I syfte att visualisera modellen har jag valt att illustrera den som ett höghus med sex plan.

4.1 Moghaddams teori om terrorism

Moghaddams modell för radikaliseringsprocessen visualiseras som en trappa som smalnar av i ett höghus. I toppen av byggnaden återfinns terroristattacken, vilket utgör klimaxpunkten i radikaliseringsprocessen. Innan individen når denna punkt finns det flera valmöjligheter och alternativ tillgängliga där individen kan avvika från trappan. Dessa alternativ representeras av olika dörrar på varje våning, som individen kan välja att öppna eller stänga. Valet av dörrar är en individuell process och antalet dörrar och fönster varierar beroende på individens livssituation och omständigheter. Det är dock viktigt att notera att antalet tillgängliga dörrar minskar ju högre upp i huset man kommer, tills endast terroristattacken återstår som ett möjligt alternativ (Moghaddam, 2005, s. 161).

Figur 1. Förklarad av Moghaddam 2005, framställd av mig.

I Moghaddams modell representeras radikaliseringsprocessen av ett höghus med sex våningar, inklusive entrévåningen. Varje våning symboliserar en specifik psykologisk process i individens radikaliserings och kännetecknas av särskilda beteendemönster. Antalet individer minskar successivt på varje våning, eftersom vissa väljer att avbryta sin klättring och gå in genom en av de tillgängliga dörrarna. På entréplanet återfinns de som upplever en känsla av orättvisa och försummelse i förhållande till andra grupper. Denna våning kan omfatta hundratals miljoner människor som, av olika skäl, känner sig negativt behandlade. En liten grupp av dessa väljer att gå upp till första våningen i hopp om att finna en lösning på sin prekära situation, medan majoriteten stannar kvar på entrévåningen (Moghaddam 2005, s 162). Uppfattade orättvisor behöver inte vara relaterade till frågor om fattigdom eller låg utbildning. Tvärtom visar forskning att många av de som söker sig till terroristorganisationer är välutbildade. Det finns därför ingen tydlig korrelation mellan fattigdom och terrorism i den meningen att fattigdom i sig själv skulle driva människor till terrorism (Moghaddam 2005, s 162). Forskning indikerar i stället att individens subjektiva uppfattning av relativ deprivation jämfört med andra grupper ligger till grund för detta. Detta kan också förklara varför många välutbildade människor blir radikaliserade, då deprivation blir mer påtagligt för denna grupp (Moghaddam 2005, s 163).

Kapitel 5: Resultat och analys

I detta kapitel presenteras resultatet av undersökningen. Resultatet kommer analyseras utifrån de sex teman som beskrivs i Moghaddams modell. I 5.1 kommer jag presentera Amandas radikaliserings och i 5.2 kommer jag presentera två systrars radikaliserings.

5.1 Amandas vandring på stegen till radikaliserings

Entréplan

Både Amandas mamma och pappa har hoppat mellan jobb efter deras skilsmässan 1993. (Galvez & Medin 2022, s 27) Mamma hade som det beskrivs i boken en väldigt svår uppväxt vilket också följde med i hennes föräldraskap. Hon drack väldigt mycket alkohol, hade svårt att förse barnen med primära saker som kläder och leksaker (Galvez & Medin 2022, s 29). Amanda beskrivs under tonåren som väldigt frånvarande vilket jag ser som att hon befinner sig på entréplan i Moghaddams modell där hon upplever orättvisa och depravation jämfört med andra kompisar som inte har dessa problem (Galvez & Medin 2022, s 44). Fadern uttrycker olika känslor, inklusive frustration, då Amanda börjar inse att existentiella frågor, såsom ursprunget till universum genom Big Bang-teorin, upplevs som otydliga för henne. Hon börjar ifrågasätta om det kan finnas något mer som har bidragit till skapandet av världen och allt (Galvez & Medin 2022, s 32).

Vad var det som orsakade Big Bang? Det är ologiskt att något sådant sker av en slump. Det var stunden jag började tänka att det måste finnas en makt som ligger bakom detta. (Galvez & Medin 2022, s 32).

När Amanda aktivt förkastar den kristna traditionen, som både hennes pappa och mamma har utgått från, blir det tydligt för mig att hon överger det trosfundamentet och fortskrider till en högre nivå på Moghaddams trappa. Hennes intellektuella och filosofiska strävanden leder henne bort från entréplanet och hon stiger upp till en mer sofistikerad förståelse av tillvaron, representerad av första våningen. Detta visar på hennes strävan efter djupare kunskap och en mer nyanserad förståelse av världen och hennes plats i den (Galvez & Medin 2022, s 35).

Första våningen

Genom att kontrastera den kristna traditionen med den islamska traditionen har hon upplevt en

känsla av orättvisa och oegentligheter. Som en lösning på detta valde hon att konvertera till islam vid 17 års ålder (Galvez & Medin 2022, s 36). Hon upplever att hon inte har några andra alternativ eller önskemål än att följa den muslimska läran, vilket blir hennes väg framåt. Fysiskt fungerar hon bra, men hon känner en stark känsla av ensamhet i det svenska samhället, som inte förstår den enda sanna läran och traditionen (Galvez & Medin 2022, s 37).

I boken framställs flera gånger en uppfattning om processuell orättvisa, där Amanda inte behandlas väl när hon bär niqab eller abaya. Detta beskrivs av hennes pappa när de åker till Chile för att besöka hans sida av familjen. Det beskrivs att hon fick utstå en hel del svårigheter när hon var i Chile (Galvez & Medin 2022, s 42). Ett utdrag som beskriver händelserna lyder:

Är det här din dotter? Är hon muslim? Men du är ju inte muslim? Så frågade folk hela tiden, när de fick se henne med slöjan. Vid många tillfällen behövde vi förklara oss, för att inte försvåra för oss. Amanda kunde snart inte prata om annat.

Herregud, att folk tycker så illa om islam, sa hon. Är folk så här negativa till muslimer i alla västländer?’ (Galvez & Medin 2022, s 42).

Något som ytterligare belyser denna känsla av orättvisa och ensamhet är när hon fattar beslutet att avbryta sitt tredje år på gymnasiet (Galvez & Medin 2022, s 43). Hon önskar att följande utdrag ska läsas upp av hennes klassföreståndare inför hennes klasskamrater:

Mitt liv har gått upp och ner som de flestas liv såklart, men det som hänt när det varit nere har varit så jäkla jobbigt. Efter fler år med sorg, ilska och ångest har jag blivit knäckt. En depression har smugit sig mer o mer till mig så jag ha innan sportlovet inte orkade mer!!! Har många gånger velat döma stick iväg och bara döda mig nånstans där ingen själ kan se mig. Jag mår fortfarande riktigt dåligt, och utan att jag ville det från början så bestämde jag mig för jag måste till min mamma och bli en människa igen. Ville inte behöva förklara min situation till er alla, men jag var tvungen eftersom det kom ut att det var religionen o sånt. Alla har mig nu. Ni har snackat så jäkla mycket skit om mig, att jag har blivit nåt slags monster. Och det gör, mig inte lyckligare, bara sämre att mina vänner bara försvinner (Galvez & Medin 2022 , s 44).

Det jag observerar är att Amanda inte finner någon annan utväg som leder bort från Moghaddams trappa utan att hon fortsätter uppåt. Det blir tydligt för mig att hon fann en lösning på känslan av orättvisa och utanförskap när hon träffade mannen som hon senare skulle flytta till Syrien med - Michael Skråmo. Michael, som ursprungligen var från Göteborg men hade bott i Egypten och studerat islam och arabiska där, tog kontakt med Amanda genom hennes blogg där hon

publicerade inlägg och länkar som kritiserade muslimska killar för att inte följa de muslimska klädkoderna när det blev varmt ute och för att ge vägledning om hur troende individer borde hantera olycklig kärlek. Skråmo skickade komplimanger och inledde en viss konversation med henne genom chattmeddelanden (Galvez & Medin 2022, s 49). Michael och Amanda började umgås alltmer och deras relation utvecklades till en romantisk sådan (Galvez & Medin 2022, s 50). Det var här deras övertygelse om att den enda sanna världen var etableringen av en rättvis muslimsk stat, ett stort kalifat, befastes. Efter en tid tycks Michael ha börjat prata om att åka och ansluta sig till IS i Syrien, något som Amanda inte var avogt inställd till. Amanda ljög bland annat för sin pappa om att Michael, hon och barnen skulle åka till Turkiet på semester. Tyvärr blev det inte så och i stället reste de 2014 till Syrien och Raqqa. Det var deras lösning för att ta sig från första våningen till andra våningen. Amanda och Michael strävade efter en större individuell rörlighet i samband med deras tro och religion (Galvez & Medin 2022, s 80).

Andra våningen

På denna våning genomgår Amanda en process av aggression förskjutning där hon börjar se vissa enskilda terroristhandlingar som legitima. Det blir tydligt genomgående i boken att hennes hat gentemot väst och USA växer starkare och starkare. (Galvez & Medin, 2022, s. 86).

Det indikerar att hennes deltagande och engagemang för IS och kalifatet förstärks. Moghaddams beskrivning av aggressions förskjutning i sin modell blir tydlig när Amanda och hennes närmaste krets börjar rikta ett allt större och bredare hat mot utgruppen, i detta fall USA och väst. Det förstärks genom det direkta stöd som hon beskriver att hon ger till IS i Syrien, samt till liknande institutioner och organisationer som fostrar auktoritära attityder och extremistiskt beteende. Amandas hat gentemot utgruppen förstärks genom exemplet med IS:s övergrepp mot den nordiska staden Sinjar i början av augusti 2014. Där intog IS staden och tvingade 5000 pojkar att bli barnsoldater, samt att 7000 yazidiska flickor och kvinnor tillfångatogs av IS och såldes, köptes eller skänktes bort till jihadister och deras familjer. De utnyttjades vanligtvis som sexslavar eller andra typer av slavar i hushållen. Amanda beskriver detta som en snedvriden bild och hävdar att majoriteten av invånarna i Irak önskar att IS ska ta makten i landet. Hon påstår att det är USA:s fel och att medierna ljuger om att IS-soldaterna har våldfört sig på civilbefolkningen. (Galvez & Medin, 2022, s. 95). Detta sker trots att FN år 2016 erkände dessa omfattande övergrepp i Sinjar-regionen i norra Irak som ett folkmord. Attacken var också den som ledde till att USA återinträdde militärt i Irak och började flygbomba IS (Galvez & Medin, 2022, s. 94). Trots detta påverkar det inte Amanda på något moraliskt eller empatiskt plan - hon är kall och står fast vid sin religiösa

övertygelse om att allt detta är någon annans fel, nämligen USA och väst. I denna kontext utvecklar Amanda en beredskap att fysiskt och psykiskt rikta sin aggression och aktivt leta efter syndabockar och fiender. Utifrån denna kontext utvecklar Amanda en beredskap att fysiskt och psykiskt visa aggression samt aktivt söka efter möjligheter att eventuellt lämna våning två och fortsätta klättra uppåt för att agera mot fienden, vilket kan innebära att förse jihadistkrigare med vapen eller hjälpa till med planeringen av attacker mot motståndarsidan (Moghaddam 2005, s 164–165).

Hennes engagemang i den religiösa extremismen blir allt starkare och hon börjar känna en omfattande och djuplodande koppling till gruppen. Detta framgår tydligt i hennes meddelande till sin far, där han fortfarande är chockad över att hon har rest till Syrien med barnen (Galvez & Medin 2022, s 98). Detta meddelande visar på hur hon närmar sig stadiet där hon är redo att lämna våning två och fortsätta sin resa uppåt:

Det är helt sjukt galet att du av alla människor, som varit med om Pinochet i Chile ska ha en så självisk och passiv syn på livet. Man ska låta förtryckare och mördare leva vilt och leva i förnekelse enligt dig, då är man ”rebell”. En rebell som struntar i alla lidande och sitter med en öl framför en fotbollsmatch och säger ”det är ingen idé att ens försöka kag ska sitta här o bara bry mig om mig själv. Allt är förutbestämt av Allah- allt ingång i Guds plan (Galvez & Medin 2022, 98).

Tredje våningen

På tredje våningen av trappan i Moghaddams modell för radikaliseringsupplevelse upplever Amanda en påtaglig ökning av sitt emotionella engagemang med terroristorganisationens moraliska värderingar. Genom gradvis assimilation med organisationens ideologi har hon internaliserat deras synsätt och börjat rättfärdiga sin egen delaktighet i kampen för att uppnå det idealiserade samhället - kalifatet – där våldsamma handlingar ses som legitima. Baserat på informationen i boken blir det uppenbart att Amandas moraliska kompass har förskjutits, vilket framgår tydligt genom hennes beredvillighet att sprida IS-propaganda via sociala medieplattformar som Instagram och Facebook (Galvez & Medin, 2022, s. 104-106).

Enligt Moghaddams trappmodell framträder en gradvis ökning av Amandas moraliska engagemang gentemot sina fiender. Hennes åsikter och uppfattningar har blivit influerade av särskilda tolkningar av islam som är föremål för avsevärd kritik och betraktas som extremistiska

och terroristiska av västvärlden. I Amandas fall uppfattar hon emellertid dessa tolkningar som lockande, då de sammanfaller med IS-krigarnas strävan efter att bli martyrer och uppnå det paradisiska tillståndet. Denna skiftning i hennes moraliska synsätt blir tydligt i boken, speciellt i samband med terrorattackerna i Nice och i en gaybar i USA. Amanda motiverar och rättfärdigar dessa attacker som fullständigt berättigade, baserat på hennes övertygelse om att västvärlden har agerat som initiativtagare till våld och förtryck ”Det är meningen att de ska förstå deras krigande får konsekvenser deras egna länder!” (Galvez & Medin 2022, s 123-124).

Det är viktigt att notera att enligt Moghaddams modell är inte engagemanget i terroristorganisationens moral en universell process som alla individer genomgår på tredje våningen. Det finns en variation och individuella skillnader och preferenser när det gäller entusiasm och identifikation med organisationens världsbild. Det är dessa individuella variationer som gör varje radikaliseringsprocess unik och komplex. Genom att tillämpa Moghaddams modell i denna uppsats får vi en strukturerad ram för att analysera och förstå Amandas emotionella engagemang på tredje våningen och hur det påverkar hennes beslutsfattande och identifikation med terroristorganisationen (Moghaddam 2005, s 163).

Fjärde våningen

När Amanda når fjärde våningen enligt Moghaddams trappmodell, antas hon ha nått "vi-och-de"-våningen (Moghaddam 2005, s 167). Här hamnar Amanda i den "hemliga" världen av IS-organisationen, där hennes man Michael spelar en betydande roll i spridningen av deras budskap till västvärlden, tack vare sitt rykte och kontakter. I denna fas blir det svårt för Amanda att lämna organisationen, då hon och hennes familj besitter omfattande kunskap om IS-funktioner på samhällsnivå och upprätthåller kontinuerlig kontakt med framstående personer inom organisationens hierarki. Det bör dock noteras att boken inte bekräftar om Amanda ingår i en grupp av fyra eller fem personer, där känslig information om gruppens planer delas. Det blir därför omöjligt att fastställa om hon når detta specifika steg i trappmodellen. Trots detta kan vi observera att hennes engagemang för IS förstärks genom att hon anammar organisationens traditioner, metoder och mål. Det innebär inte bara att följa koranen, utan även att extremistiska åtgärder för att uppnå samhällsförändring inte utesluts helt (Galvez & Medin 2022, s 118–123).

Alla dessa högmodiga länder ska inte längre tro att deras massakrer på muslimer inte ska komma tillbaka på de själva... Om man ger sig in i leken får man leken tåla. (Galvez & Medin, 2022, 123).

Det som förstärker hennes engagemang och deltagande på fjärde våningen är att hon kontinuerligt diskuterar och förutspår möjliga attacker och attentat med sin pappa via SMS. De nämner specifikt att ISIS vill se sådana aktioner riktade mot USA, Storbritannien, Kanada, Australien och Ryssland. Dessutom betraktas Sverige som medansvarigt eftersom man påstås ha försett Frankrike med vapen i Syrien (Galvez & Medin, 2022, s. 122). Det visar att hon inte valt att utforska möjligheterna på fjärde våningen genom att öppna någon av utgångsdörrarna, utan snarare har riktat sin blick uppåt mot den sista våningen. Hennes engagemang och åtagande gentemot den terroristiska organisationen är starkt. I regel på detta stadium förstår individer att möjligheterna att lämna organisationen är mycket begränsade. De befinner sig i en stram och kontrollerande grupp. Amanda beskriver detta tydligt genom att nämna att Raqqa bombas när hon kommunicerar med sin far och att det är nästan omöjligt att lämna Raqqa utan att bli tillfångatagen av de kurdiska styrkorna (Galvez & Medin, 2022, s. 136).

En förstärkning hos Amanda är det kategoriska tänkandet och den terroristiska organisationens upplevda legitimitet. Det kan också ses genom Amandas konformitet och lydnad gentemot Allah och särskilt gentemot Michael, som enligt min tolkning framstår som en auktoritetsfigur. Det beskrivs subtilt när Michael kontinuerligt tar telefonen från Amanda för att läsa vad hon skriver till sin far. Patricio har länge betonat att en indoktrinering sker innan personer som reser till Syrien. Första meddelandet beskriver hur Michael tar Amandas telefon och svarar Patricio. Andra meddelandet skriver Amanda själv till Patricio:

Om jag får höra att propagerar din tomma tro på ”inget” och försöker få min fru att lämna sin tro kommer du aldrig mer få höra av din dotter. Fattar du? Jag har i många år haft tålamod med dig och dina konspirationsteorier om världen och livet. Det räcker nu. Din dotter har mer kunskap om livet än dig. Du är bara en ensam man som byter religion och syn på livet mer än du byter kalsonger. Du är olycklig och deprimerad och att du är okunnig om den enda sanningen. Din själ är utan syfte och du försöker dämpa den känslan med droger alkohol och musik (Galvez & Medin 2022, s 142).

Som bara temporär lösningen för stunden, nu är jag gift med en underbar, snäll man som älskar högt och in sha Allah kommer att vara den enda som jag är gift med och blir gammal med. Ingen vet när han ska dö. Och jag kan inte tänka mig att leva utan honom så bort att gifta sig med nästa (Galvez & Medin 2022, s 142).

Amandas lydnad gentemot Michael ökar kontinuerligt, vilket även Patricio observerar. Patricio framhåller att han och Michael har haft en väl fungerande kommunikation, men att de har betydande och grundläggande skillnader i sin syn på tro och livet. Efter detta är det vanligtvis

Michael som svarar när det ringer till Amanda (Galvez & Medin, 2022, s. 142). Detta indikerar att hennes konformitet och lydnad är helt omfattande, vilket också bidrar till att hon delvis avancerar till nästa nivå.

Femte våningen

För att ta sig upp till sista steget på trappan så behövs någon typ av våldsam handling mot civila, vanligtvis med många döda som utfall. Utifrån Amanda så beskriver boken att hon inte är med och genomför något terrordåd Även om hon uppfyller delar av de två psykologiska processerna. Den första involverar den sociala kategorisering (där civila tillhör ut-gruppen) och den andra psykologiska processen innefattar psykologisk distans (genom att överdriva skillnaderna mellan ingruppen och utgruppen) (Moghaddam 2005, s 166). Utifrån Amanda finns element av att hon överdriver kontinuerligt skillnaderna mellan muslimer och icke-muslimer. Troende och icke troende. Hon som tidigare nämnt referera flertalet gånger till att terroristattacker är legitimerade. Väst och USA är empatilösa och behöver stå till svarts och ta konsekvenserna av detta (Galvez & Medin 2022, s 122). Här ser jag dock att hon tar sig inte hela vägen på nivå fem utan stannar sitt klättrande där. Detta genom att hon dör i utan Raqqa i Baghouz genom splitter från en flygbomb (Galvez & Medin 2022, s 154).

5.2 Två systrar

Entréplan

I entréplanet av boken framträder en känsla av orättvis behandling hos båda systrarna, vilka känner sig utestängda från det norska och västerländska samhället (Seierstad 2016, s 216–217). Därpå tar systrarna steget upp till första våningen och utforskar olika möjligheter genom att öppna dörrar i sitt sökande efter lösningar på de upplevda orättvisorna och felbehandlingen. Enligt Moghaddams modell framträder två psykologiska faktorer som påverkar deras beteende på ett särskilt sätt. Den första faktorn handlar om individens uppfattning om sin egen personliga rörlighet och möjlighet att förbättra sin situation, medan den andra faktorn grundas på deras uppfattning om processuell rättvisa (Moghaddams 2005, s 164).

Boken belyser att en av systrarna, Ayan, redan i unga tonåren känner sig utstött när hon börjar högstadiet, där hon upplever kyla från klasskamraterna. Hon lyckas dock hitta två nära vänner. Resten av klassen beskrivs som personer med dyra kläder från Helly Hansen, dyra byxor och skor

samt materiellt välbeställda. Ayan och hennes två vänner benämns även som "Invandrargänget" (Seierstad, 2016, s. 89). Vad gäller den andra systemen beskrivs inte samma händelseförlopp, utan hon verkar ha haft en stor och god vänkrets. Med fokus på modellen kan vi se att känslan av orättvisa och att inte riktigt passa in verkar stämma även för Leila. Det påpekas också att systrarna inte har haft de bästa möjligheterna till ett liv med hög konsumtion och välfärd, ur ett materiellt perspektiv. Ett tydligt exempel som tas upp i boken är att både deras mamma och pappa är arbetslösa och har fått en lägenhet genom socialtjänsten. Å ena sidan bor de i Bærum, som är en region med övergripande hög välståndsnivå där många invånare äger villor och har en god materiell standard. Å andra sidan argumenterar Moghaddam att detta inte nödvändigtvis spelar någon roll, då en individ kan leva under socioekonomiskt svåra förhållanden utan att detta leder till radikaliserings. Han exemplifierar detta med staden Bombay (Moghaddam, 2005 s. 163).

Första våningen

I entréplanet av boken framträder en känsla av orättvis behandling hos båda systrarna, vilka känner sig utestängda från det norska och västerländska samhället (Seierstad 2016). Därpå tar systrarna steget upp till första våningen och utforskar olika möjligheter genom att öppna dörrar i sitt sökande efter lösningar på de upplevda orättvisorna och felbehandlingen. Enligt Moghaddams modell framträder två psykologiska faktorer som påverkar deras beteende på ett särskilt sätt. Den första faktorn handlar om individens uppfattning om sin egen personliga rörlighet och möjlighet att förbättra sin situation, medan den andra faktorn grundas på deras uppfattning om processuell rättvisa (Moghaddam 2005, s 163).

Boken belyser att en av systrarna, Ayan, redan i unga tonåren känner sig utstött när hon börjar högstadiet, där hon upplever kyla från klasskamraterna. Hon lyckas dock hitta två nära vänner. Resten av klassen beskrivs som personer med dyra kläder från Helly Hansen, dyra byxor och skor samt materiellt välbeställda. Ayan och hennes två vänner benämns även som "Invandrargänget" (Seierstad, 2016, s. 89). Vad gäller den andra systemen beskrivs inte samma händelseförlopp, utan hon verkar ha haft en stor och god vänkrets. Med fokus på modellen kan vi se att känslan av orättvisa och att inte riktigt passa in verkar stämma även för Leila. Det påpekas också att systrarna inte har haft de bästa möjligheterna till ett liv med hög konsumtion och välfärd, ur ett materiellt perspektiv. Ett tydligt exempel som tas upp i boken är att både deras mamma och pappa är arbetslösa och har fått en lägenhet genom socialtjänsten. Å ena sidan bor de i Bærum, som är en region med övergripande hög välståndsnivå där många invånare äger villor och har en god

materiell standard. Å andra sidan argumenterar Moghaddam att detta inte nödvändigtvis spelar någon roll, då en individ kan leva under socioekonomiskt svåra förhållanden utan att detta leder till radikaliserings. Han exemplifierar detta med staden Bombay (Moghaddam 2005, s 163).

Andra våningen

På andra våningen upplever systrarna en förskjutning av aggression, vilket grundar sig i en acceptans av vissa terroristhandlingar. Det sker en progression där systrarna börjar känna sig motståndare till den norska och västerländska sfären. Detta uttrycker sig i en känsla av ojämlikhet och obalans. Enligt min tolkning startar denna fas när systrarna ansluter sig till en ny religiös rörelse, en muslimsk ungdomsorganisation baserad på puritanska principer, vid namn Islam Net (Seierstad 2016, s 98). I denna förening sker en missionering genom karisma, där känslor väcks och det rationella sätts i andra hand, vilket ses som mindre viktigt. Under denna tid anlände talare till föreningen med en förvrängd bild av verkligheten i förhållande till det allmängiltiga. Detta stärker en stark känsla av ojämlikhet och orättvisa hos systrarna. Här är några utdrag av vad talaren säger och predikar för systrarna:

Vilka låg bakom 11 september? Föredragshållaren argumenterade för att angreppen hade planerats av judarna och den amerikanska regeringen. [...] Några tonåringar stoppade alla nederlag och växtvärken i samma säck: ”därför är jag muslim.”. De ansåg att medierna var emot dem, att de bemöttes med fördomar och missförstånd, väst samhället ville kränka dem. Debatten om Muhammedkarikatyrerna bröt ut när de som skulle bli ledare i Islam Net var tonåringar. De behövde ett försvar. Varför vara andraklassens norrman när du kan vara förstaklassens muslim? (Seierstad 2016, 102).

Mot icke-praktiserande muslimer skulle man vara med påflugan. Berätta hur medier framställer islam och muslimer som extremister och terrorister. Hur de västerländska medierna får det att se ut som islam är en kvinnoförtryckande religion och att vi arbetar med att reda ut missuppfattning om islam. (Seierstad 2016, 104)

Tredje våningen

Känslomässigt engagemang med terroristorganisationens moral är en viktig fas där systrarna genomgår en gradvis transformation. De börjar internalisera extremistiska tolkningar av koranen och betraktar terrorism som en rättfärdig strategi. Denna process sker stegvis och innefattar en assimilering av de värderingar och normer som präglar den terroristiska organisationen, i detta fall Islamiska staten (IS). Systrarna börjar omfamna argument som framhäver våld och

självupppoffring som ädla medel för att uppnå politiska och ideologiska mål. De strävar efter att etablera ett autentiskt kalifat som följer Guds vilja och tillämpar likvärdiga rättsprinciper (Seierstad 2016, s 372–374). Här är ett SMS utdrag mellan systrarna och brodern på påvisar just detta:

Profeten sade martyerna: Deras själar finns i gröna fåglar som bygger bon i lyktorna under Guds tron och fritt tar för sig av paradiset frukter. Herren ser dem och frågar om det är något de önskar. De svarar: Vad skulle vi önska oss? Vi äter ju från Trädgården som vill. Herren frågade åter, och då herren frågade för tredje gången sade de: Herre, vi önskar du skall skicka tillbaka våra själar till våra kroppar, så att vi på nytt kan offra våra liv för dig. Då Gud sålunda såg att de inte åtrådde mer lät han dem stanna i Paradiset”. Traderat av Abdallah ibn Massud, död år 650 (Seierstad 2016, 11).

Vi vill alla återvända till Allah när vi dör, men lät oss alla sträva efter att återvända till Allah medan vi fortfarande lever” (Seierstad 2016, 11).

Som Moghaddam beskriver i sin modell är det viktigt att notera att engagemanget med terrororganisationernas moral inte alltid är universell process som alla individer genomgår på tredje våningen. Det finns variationer och individuella skillnader av entusiasm och identifikation med terrororganisationens föreställningsvärld. Vidare tolkar jag det som att det inte är enbart den ideologiska dimensionen som driver tjejerna på tredje våningen. Jag anser att det sociala trycket från Islam Net som de är medlemmar i har en stor påverkan, gruppidentiteten av dessa personer gör att de isolerar sig från deras tidigare norska vänner vilket då som Moghaddam beskriver, stärker engagemanget med extremistgruppen och motiverar individer att fortsätta klättra uppför trappan (Moghaddam 2005, s 165).

Islam Net leder Norge åt ett farligt håll. [...] En del av föredragshållarna stödde dödsstraff för muslimer som avföll, hyllade heligt krig, försvarade våld mot kvinnor och stödde stening av homosexuella. (Seierstad 2016, 106).

Fjärde våningen

Förstärkning av kategoriskt tänkande och upplevd legitimitet inom den terroristiska organisationen är en avgörande process. Systrarna tar steget upp till fjärde våningen och inträder i den hemliga världen hos Islamiska staten (IS), där möjligheten att lämna är mycket begränsad eller nästan obefintlig. Genom att resa till Syrien och få hjälp med transport från Turkiet till IS-områden, specifikt Raqqa, blir systrarna socialiserade i organisationens traditioner, metoder och mål. Denna process bidrar till att stärka deras engagemang för den terroristiska saken.

Ett citat från systrarnas kommunikation med sin bror via Skype ger inblick i deras resonemang kring varför de inte lämnar Syrien. Detta citat belyser hur deras övertygelser och lojalitet gentemot IS har förstärkts genom deras direkta upplevelser och socialisering i organisationens territorium (Seierstad 2016, s 280–287). Denna process av förstärkning av kategoriskt tänkande och upplevd legitimitet är av stor betydelse då den bidrar till att cementera systrarnas band till den terroristiska organisationen och deras engagemang för dess sak (Moghaddam 2005, 164).

'Kan ni inte åka till Somalia?' 'Kära du, vi kan om vi vill, men vi vill inte åka till ett land där islam inte praktiserats på rätt sätt och där sharia inte finns (Seierstad 2016, s 287).

På denna nivå identifieras flera element, såsom konformitet och lydnad, där ledaren representerar en auktoritetsfigur med stark makt, och där icke-konformitet och olydnad bestraffas på ett hårt sätt. I fallet med systrarna betraktar de den stora ledaren och auktoriteten som Allah. Detta framkommer även i deras kommunikation via Skype med deras bror Ismael, som uttrycker sin ilska över att systrarna inte återvänder till Norge eller Somalia. Han är också förbannad över att deras far reste till Syrien för att försöka hitta systrarna, men istället blev kidnappad och nära att bli avrättad, vilket till stor del berodde på att systrarna inte ville avslöja sin exakta plats i Raqqa. En ytterligare källa till irritation för brodern är att Ayan, den äldre systemen, har gift sig utan att tidigare ha nämnt något om detta. Dessa händelser och reaktioner exemplifierar de starka sociala och personliga konsekvenser som kan uppstå vid bristande konformitet och olydnad inom terroristiska organisationer (Seierstad 2016, s 283-290).

Detta exempel på interaktion mellan systrarna och deras bror ger inblick i de mekanismer som används för att upprätthålla konformitet och lydnad inom gruppen. Genom att straffa och belöna beteenden, samt genom att skapa en stark auktoritetsfigur och binda medlemmarna genom gemensamma övertygelser och värderingar, upprätthålls kontrollen över individerna (Moghaddam 2005, 164–165).

Ni kommer att dö, och du kommer för att tillfredsställa nästa och nästa när den första har dött. Jag kom för att dö själv. Inte för att vara någon hora. Kränk mig inte genom att kalla mig detta. 1. Vi skickade inte någon att döda pappa. 2. Vi åkte inte för att tillfredsställa några andra än ALLAH! 3. Vi har det bra. (Seierstad 2016, 289).

Just nu är jag gift med en underbar, snäll man som älskar högt och in sha Allah kommer att vara den enda som jag är gift med och blir gammal med. Ingen vet när han ska dö. Och jag kan inte tänka mig att leva utan honom så glöm bort att gifta sig med nästa (Seierstad 2016, s 289).

Femte våningen

Terroristdåd och inhiberingsmekanismer är centrala för att förstå intergruppdynamiken inom extremistiska organisationer. Två psykologiska processer spelar en avgörande roll i

detta sammanhang. Den första processen är social kategorisering, där individer definieras som tillhörande utgruppen. Den andra processen är psykologisk distansering, vilket innebär att man överdriver skillnaderna mellan in-gruppen och utgruppen (Moghaddam 2005, s 165). I fallet med systrarna blir utgruppen representerad av Väst, Norge och Assad-regimen i Syrien. Samtalen via Skype och WhatsApp inom familjen visar hur systrarna betraktar dessa som sina fiender. Terrorattacker påverkar inte systrarna särskilt mycket eftersom de har kategoriserat världen i "oss" och "dem". De anser att våld aktivt bör användas för att uppnå politiska mål och förverkliga sin ideologiska världsbild av ett enat kalifat. Inhiberingsmekanismerna legitimerar och normaliserar deras delaktighet på distans i dödandet av avfällingar och otrogna. Det bör noteras att systrarna inte har utfört verifierade terroråd, utan snarare har de stöttat jihad och de män de har gift sig med. Dock har de stöttat och haft kontakt med måltavlor och civila som tillhörde utgruppen. Detta kan ses som en form av psykologisk distansering som uppnås genom att acceptera existerandet av det antagna kalifatet. Ett tydligt exempel på detta är när deras bror frågar systrarna via WhatsApp om IS-soldater har dödat deras far (Seierstad 2016, s 290). Nedan följer Ismaels fråga och systrarnas svar, vilket tydligt visar hur inhiberingsmekanismerna är avkylda och den psykologiska distanseringen gör att systrarna blir känslökalla och fokuserade på det större målet att bli återförenade med Allah.

Pappa riskerade livet för er skull... och ni anklagade honom för att vara spion, och ville döda honom. Nå, om han är spion måste han straffas, svarade Leila kort och iskallt (Seierstad 2016, 290).

Kapitel 6: Diskussion

I följande diskussion kommer jag att resonera kring syftet och frågeställningarna i studien. Jag kommer att koppla samman den tidigare forskningen med resultaten och analysera metoden och teorin som använts. Dessutom kommer jag att diskutera mitt bidrag till forskningsfältet och möjliga framtida forskningsområden. Jag kommer också att presentera en reflektion över hur min undersökning kan kopplas till mitt kommande yrke som gymnasielärare. Avslutningsvis kommer jag att sammanfatta svaren jag fick på mina två forskningsfrågor.

6.1 Tidigare forskning kopplat till min undersökning

Shapiro och Maras (2019) undersökte anledningarna till att kvinnor ansluter sig till Islamiska staten i Irak och Syrien och hur deras roller utvecklas bortom traditionella stödjande och hushållsuppgifter. Deras studie använde social inlärningsteori för att undersöka radikaliseringsprocessen hos amerikanska kvinnor. Deras resultat visade att kvinnors radikaliseringsprocess kunde delas in i tre klasser: självklassen, dyadklassen och gruppklassen. Dessa klasser representerade olika motiv och roller för de radikaliserade kvinnorna där det gick att applicera Leya och Ayna ser jag som en anslutning till självklassen där sympati och identifikation med IS var en bidragande faktor till flytten till Syrien. Utifrån Amanda har hon mer i benämningen till Dyad eftersom hon reste dit med stark tro men även för äktenskapet till Michael som bidragande faktor

Morgades-Bamba, Raynal och Chabrol (2018) undersökte radikaliseringsprocessen hos unga kvinnor. Deras studie omfattade kvinnliga studenter från franska universitet och visade att kvinnor som blir involverade i radikalisering ofta uppvisar schizofreni, borderline och depressiva drag. Dessa psykologiska faktorer visade sig vara kopplade till radikaliseringsprocessen. Det kan observeras att utifrån dessa faktorer framkom det vid flera tillfällen att både Leya, Ayna och Amanda uppvisade mer depressiva drag. Denna iakttagelse förstärker resultatet från den emotionella undersökningen som utfördes av Raynal och Chabrol på deras objekt.

Moghaddam (2005) framhåller att en övervägande majoritet av människor förblir på bottenvåningen av radikaliseringsprocessen, medan vissa individer fortskrider uppåt och lockas till att ansluta sig till terroristorganisationer. Moghaddams modell identifierar känslan av maktlöshet, incitament från ledare att använda aggression mot utomstående grupper och

internaliseringen av terroristorganisationers legitimitet som avgörande faktorer i denna process. I min egen undersökning har jag observerat att Amanda, Leya och Ayna genomgår en liknande förändring, där dessa tre fallobjekt successivt klättrar uppåt på trappstegen enligt Moghaddams beskrivning.

Aasgaard (2017) utforskade fenomenet med skandinaviska kvinnor som ansluter sig till salafijihadistiska grupper i det syriska inbördeskriget, särskilt Islamiska staten. Genom att undersöka familjemedlemmarnas erfarenheter av de tre kvinnorna, bidrog hennes studie med insikter om olika faktorer som kan bidra till radikaliseringsprocessen. Exempelvis ensamhet och utanförskap. Genom att systematiskt analysera familjemedlemmarnas berättelser som en empirisk källa, blir det möjligt att erhålla insikter och en fördjupad förståelse av skandinaviska kvinnors anslutning till extremistiska grupper. I den granskade forskningen framkommer återkommande faktorer såsom ensamhet och utanförskap, vilket ger stöd till att inkludera dessa aspekter som relevanta faktorer i min egen undersökning.

6.2 Syfte och frågeställningar kopplat till resultatet

Syftet med min uppsats är att analysera radikaliseringen av unga skandinaviska kvinnor som ansluter sig till IS i Syrien med hjälp av Moghaddams modell. Undersökningen visar att Moghaddams modell framgångsrikt kan förklara radikaliseringsprocessen hos unga kvinnor. Både Två systrar och Amanda genomgick stegen i Moghaddams modell på ett liknande sätt. Kontexten var också liknande, där både systrarna och Amanda upplevde ekonomisk svårighet och internet spelade en betydande roll i deras radikalisering. Förespråkarna på Islam Net för Två systrar och Michael Skråmo för Amanda spelade en central roll i radikaliseringsprocessen.

6.3 Reflektion kring Metod & Teori

6.3.1 Metod

Pålitlighet syftar till att bedöma tillförlitligheten och stabiliteten i datainsamling och mätning av händelser och fenomen (Creswell 2014, s. 137). Inom ramen för min innehållsanalys har ingen oberoende kodning av data genomförts för att verifiera och reproducera slutsatserna. Detta bristfälliga tillvägagångssätt kan ha en negativ inverkan på pålitligheten och utgör en svaghet i min undersökning. Validitet handlar om hur väl data faktiskt relaterar till och mäter de händelser

och fenomen som avses undersökas. Enligt Strausberg och Engler (2011, s. 133) stärks validiteten när kodningen i innehållsanalysen är teoristyrd. I min undersökning har jag följt en teoretiskt förankrad metod, vilket bidrar till att stärka validiteten i mina resultat och slutsatser. Generaliserbarhet avser möjligheten att applicera och överföra resultaten till en bredare kontext än de specifika deltagarna i undersökningen (Creswell 2014, s 72–73). I mitt fall har urvalet begränsats till unga skandinaviska kvinnors radikaliseringsprocess- och deras resa till Syrien. Det innebär att generaliserbarheten är begränsad och att mina resultat och slutsatser endast kan tillämpas på denna specifika grupp.

För att öka generaliserbarheten skulle det vara gynnsamt att inkludera fler perspektiv och fler deltagare i undersökningen. Genom att bredda urvalet skulle vi kunna erhålla en mer mångfacetterad och nyanserad bild av radikaliseringsprocessen bland unga kvinnor inom olika kontexter och ge möjlighet till en bredare tillämpning av resultaten.

6.3.2 Teori

Undersökningen jag har genomfört är teoristyrd och grundar sig i Moghaddams modell om radikalisering. Moghaddam betonar att radikalisering är en långtgående process som inte sker över en natt, vilket återspeglas i tidsramen för de tre olika individerna i min undersökning. Teorin omfattar sex olika psykologiska steg som utgör en radikaliseringsprocess. Genom att använda Moghaddams modell som teoretiskt ramverk har jag kunnat analysera och förstå radikaliseringsprocessen hos de undersökta individerna. Teorin ger en strukturerad och omfattande förklaring av de psykologiska stegen som leder till radikalisering.

6.4 Bidrag

Undersökningen har tillämpat Moghaddams modell på unga skandinaviska kvinnor som har rest till Syrien i syfte att ansluta till IS. Genom att göra en genomgång av tidigare forskning har det framkommit att det finns bristfällig forskning när det gäller skandinaviska kvinnor som har radikaliserats och flyttat till Syrien. Detta betonar betydelsen av att fylla kunskapsgapet och bidra med en ökad förståelse kring detta fenomen. Min undersökning syftar till att bidra med en förståelse och insikt om hur Moghaddams modell kan tillämpas på unga kvinnors radikaliseringsprocess.

6.5 Framtida forskning

Framtida forskning skulle kunna utökas genom att inkludera fler perspektiv, subjekt och religioner för att bredda generaliserbarheten av resultaten. Genom att integrera olika dimensioner och variera den demografiska sammansättningen av deltagare kan en mer heltäckande bild av unga kvinnors radikaliseringsprocess inom skandinavisk kontext erhållas. För att vidareutveckla undersökningen kan McCauley och Moskalenkos tvåpyramidsmodell integreras. Denna modell fokuserar på både kognitiv och beteendemässig radikaliseringsprocess och kan bidra till en mer nyanserad och detaljerad förståelse av radikaliseringsprocessen. Genom att inkludera dessa aspekter kan undersökningen berikas och ge en djupare insikt i de motiv, tankemönster och beteendemässiga förändringar som förekommer hos unga kvinnor i deras radikaliseringsprocess. Genom att anta en mer kvalitativ ansats kan undersökningen dra nytta av fördelarna med djupgående intervjuer, fallstudier och observationer för att fånga den komplexa naturen av unga kvinnors radikaliseringsprocesser. Detta skulle möjliggöra en mer detaljerad och kontextuell förståelse av de individuella och sociala faktorer som påverkar radikaliseringsprocessen.

6.6 Reflektion

Undersökningen har gjort en insats inom forskningen om Moghaddams modell och unga skandinaviska kvinnors radikaliseringsprocess. Resultaten ger nya perspektiv och insikter som kan berika förståelsen av detta komplexa ämne. I mitt framtida yrke som lärare kan jag dra nytta av denna undersökning genom att använda den i undervisningen för att belysa att radikaliseringsprocessen inte är så enkel och svartvit som den kan verka. Genom att inkludera biografiska verk av personer från både Norge och Sverige kan jag väcka ett potentiellt intresse och engagemang hos eleverna för att förstå och analysera radikaliseringsprocessen. Det är dock viktigt att upprätthålla en objektiv och opartisk hållning i undervisningen, med medvetenhet om att denna undersökning enbart fokuserar på exempel från islamisk radikaliseringsprocess. Det är viktigt att ge en helhetsbild och visa på att radikaliseringsprocesser kan förekomma inom olika ideologier och religioner, vilket skulle kunna vara ett intressant område för vidare forskning och analys.

6.7 Sammanfattning

Syftet med denna studie är att undersöka hur unga kvinnor från en skandinavisk kontext kan radikaliserats och ansluta sig till IS i Syrien. Vidare syftar studien att undersöka vilka faktorer

som ligger bakom radikaliseringsprocessen utifrån Moghaddams modell. Följande frågeställningar formulerades:

Vilka faktorer är involverade i radikaliseringsprocessen av två systrar och Amanda utifrån Moghaddams trappa?

Faktorerna som är involverade i *Två systrar* och *Amanda* inkluderar bland annat känslan av ojämlikhet och utanförskap på entréplanet. Alla tre huvudpersonerna strävar efter alternativa lösningar för att motverka utanförskapet och ojämlikheten. Dessa socioekonomiska utmaningar kan förklara varför radikaliseringsprocessen förstärktes (första våningen).

En viktig faktor för alla tre huvudpersonerna var mötet med förespråkare för den extremistiska rörelsen, vilket utgjorde en betydande milstolpe på Moghaddams trappa. I stället för att avvika från trappan fortsatte de uppåt med vägledningen från dessa förespråkare. Genom detta möte introducerades de till en mer extrem tolkning av islam och erbjöds enkla lösningar på komplexa problem, såsom samhällsstruktur, politik och religion (andra våningen). På tredje våningen kunde samtliga individer kanalisera sin aggression mot externa mål. Både *Två systrar* och *Amanda* upplevde moraliska förpliktelser genom att de accepterade extrema tolkningar av budskapet i koranen utan att ifrågasätta dessa tolkningar. På fjärde våningen finns likheter där både systrarna och *Amanda* blir mer engagerade och delaktiga genom att omfamna organisationens traditioner, metoder och mål. En annan gemensam faktor är att kvinnorna finner det svårt att lämna organisationen på grund av sin kunskap om IS. Konformitet är en återkommande faktor där de huvudpersonerna uppvisar lydnad gentemot auktoritetsfigurer inom organisationen, såsom Michael, Allah och Abu Bakr al-Baghdadi. På den sista våningen betonar samtliga kvinnor vikten av terroristdåd och inhiberingsmekanismer för att förstå dynamiken inom deras grupper. En stark faktor är att de anser att användningen av våld för att uppnå politiska mål och förverkliga den ideologiska världsbilden är legitimt. En sista faktor som framträder tydligt är att både *Två systrar* och *Amanda* uppvisar indikationer på psykologisk distansering och avsvalnade inhiberingsmekanismer gentemot måltavlor och civila som tillhör utgruppen, exempelvis Väst, Norge och Assad-regimen.

Hur kan Två systrar och Amandas radikalisering bidra till vår kunskap om unga kvinnors islamiska radikalisering inom en skandinavisk kontext?

Två systrars och Amandas radikaliserings bidrar till vår kunskap om unga kvinnors islamistiska radikaliserings inom en skandinavisk kontext. Denna undersökning ger insikter i de faktorer som kan påverka och driva radikaliserings bland unga kvinnor i Skandinavien. En viktig aspekt är känslan av ojämlikhet och utanförskap som de upplever i sina samhällen. Denna känsla kan vara en bidragande faktor till deras mottaglighet för alternativa lösningar som erbjuds av extremistiska rörelser. Radikaliserings blir då en möjlig väg att hantera upplevda orättvisor och söka en starkare identitet och tillhörighet. En annan betydelsefull faktor är mötet med förespråkare för den extremistiska rörelsen, där dessa unga kvinnor introduceras till en mer radikal tolkning av islam. Genom dessa möten erbjuds de enkla lösningar på komplexa problem som de står inför, inklusive utmaningar med samhällsstrukturer och identitet. Detta understryker vikten av att förstå dynamiken och påverkan från ideologiska rörelser på individnivå.

Ytterligare en aspekt är engagemanget och deltagandet i den extremistiska organisationen. Både Två systrar och Amanda blir alltmer involverade genom att omfamna organisationens traditioner, metoder och mål. Detta indikerar att radikaliserings inte bara är en ideologisk förändring, utan också en process av social anpassning och acceptans av den radikala gruppen. Konformitet och lydnad gentemot auktoritetsfigurer inom organisationen är också betydelsefulla faktorer. Två systrar och Amanda visar en stark lojalitet gentemot sina ledare och följer deras direktiv utan att ifrågasätta dem. Detta betonar vikten av att förstå den sociala dynamiken och maktförhållandena inom radikala grupper.

KÄLLOR

Strausberg, Michael och Engler, Steven. 2011. *The Routledge handbook of research methods in the study of religion*. London: Routledge.

Henri Chabrol, Jonathan Bronchain, Clara Isabel Morgades Bamba and Patrick Raynal. 2020. *The Dark Tetrad and radicalization: personality profiles in young women*. 12(2): 157-168

Thurén, T. 2013. *Källkritik* (3: e upplagan). Liber, Stockholm

Hjärpe, J. 2021. *The term 'radicalization' (radikalisering) in the Swedish public debate as seen by an elderly retired professor of islamology*. Tidsskrift for Islamforskning, 20(1): 122-128

McCauley, C. & Moskalenko, s. 2008. Mechanisms of political radicalization: Pathways toward terrorism. *Terrorism and Political Violence*, 20(3): 415-433.

Andrea Aasgaard. 2017. *Scandinavia's Daughters in the Syrian Civil War: What can we Learn from their Family Members' Lived Experiences?* *Journal for deradicalization* 13(1): 243-275.

Shapiro R. & Maras, M. 2019. *Women's Radicalization to Religious Terrorism: An Examination of ISIS Cases in the United States*. *Studies in conflict and terrorism*. 42(1-2): 88-119

Seierstad, Å. 2016. *Två Systrar*. Stockholm: Bonnier Pocket

Moghaddam, F. 2005. *The Staircase to Terrorism: A Psychological Exploration*. *The American psychologist* 60(2): 161-169

McCauley, C. & Moskalenko, S. 2008. *Mechanisms of political radicalization: Pathways toward terrorism*. *Terrorism and political violence*, 20(3): 415-433.

Kvale, s. 1996. *InterViews: An introduction to qualitative research interviewing*. Sage Publications

Creswell, J. W. 2014. *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage Publications.

Granneheim, U.H. & Lundman, B. 2004. *Qualitative Content Analysis in Nursing Research: Concepts procedures and Measures To Achieve Trustworthiness*. Nurse education today 24(1): 105-112

Hultman, T. 2019 *Youth engagement in social media and radicalization processes: a review of the research*. Information & Communications Technology Law, 28(2), 111-131.

Charmaz, K. (2014). *Constructing grounded theory*. Sage Publications.

Elo, S., & Kyngäs, H. 2008. *The qualitative content analysis process*. Journal of advanced nursing, 62(1): 107-115.

Strauss, A., & Corbin, J. (1990). *Basics of qualitative research: Grounded theory procedures and techniques*. Newbury Park, CA: Sage Publications.